

Ombrud

Hvis man slår op i Den danske Ordbog, vil man kunne læse, at ordet "ombryde" betyder at inddеле en tekst i linjer og sider, inden teksten trykkes. Når dette grafiske arbejde er gjort, får tekstens forfatter den ombrudte tekst til korrekturlæsning, og det sker meget ofte, at man i ombrydningen pludselig kan se dumme fejl og slåfejl, som ellers havde gemt sig i manuskriptet. Ombrydningen giver teksten et nyt udtryk, der helst skal gøre teksten mere indbydende. Det omvendte kan også sagtens lade sig gøre, men hvorfor dog trykke noget, som ikke appellerer til læserne?

Resultatet af ombrydningen er med andre ord ikke neutralt. Det åbner for forskellige læsninger, og netop derfor har Kunsthøjskolen på Ærø denne sommer en udstilling på Søby Havn under titlen "Ombrud". 16 kursister udstiller værker, der hver på sin måde kommenterer den tid, vi lever i her og nu.

Den omstændighed, at udstillingens titel er et dansk ord – om end i en smule hjemmekonstrueret form – afslører et nybrud – et ombrud. Igennem mange år har udstillingstitlerne været på engelsk. Det var på en eller anden måde mere i pagt med tidsånden – og lettere – at udtrykke sig på engelsk, lød forklaringen tidligere. Men nu er det danske sprog kommet højere op i hierarkiet, og for ikke så længe siden kunne den danske vinder af Dansk Melodi Grand Prix synge sig ind på en syvendeplads ved Eurovisionen 2026 på dansk! Noget har ændret sig. Det ville have været konkurrencemæssigt selvmord for blot få år siden.

Men det er ikke kun kunstnerne og musikerne, der reagerer på ombrud. Det gør vi alle sammen. Vi opfatter tilværelsen forskelligt afhængigt af årstiderne, vores alder, vores omgivelser og sindsstemning. Nogle ser måske kun det halvtomme glas, mens andre snarere ser det halvfulde. Er vi optimister eller pessimister? Pessimisterne plejer at kalde deres sortsyn realisme, men hvad skal man så kalde optimismen. Det går trods alt ikke altid lige dårligt.

Mon ikke de fleste har oplevet effekten af mundheldet "smil til verden og verden smiler til dig"? Det omvendte er sikkert heller ikke ukendt. Hvis man er lidt uoplagt, kan det knibe med at finde smilet frem, og omgivelserne reagerer omgående på ændringen. Måske siger vi præcis det samme, som vi ellers ville have gjort, men indtrykket er anderledes. Den mentale ombrydning er negativ, og omgivelserne ønsker ikke at læse længere, hvis man skal blive i det typografiske billede.

Hvem er vi? Hvordan vil vi gerne opfattes af verden omkring os? For de fleste mennesker er svaret givet på forhånd. Vi vil naturligvis gerne opfattes som venlige og imødekommende. Men for nogle kan det kræve mere energi end for andre. Derfor er det vigtigste element i sidste ende selve viljen. Viljen til at være åben over for andre opfattelser af verden. Viljen til at prøve at forstå anderledes tænkende. Viljen til at acceptere mangfoldighed. Det er ikke nødvendigvis nemt, og vi kender hver især vores egne begrænsninger.

Om ganske kort tid begynder turisterne for alvor at strømme til Ærø. Det er det samme hvert år. For forretningerne og restauranterne betyder det en overlevelsesmulighed. For nogle er det en fornøjelse at dele øens herlighedsværdier med mange flere. Og for nogle udgør turiststrømmen en plage. Indstillingen smitter af på ombrydningen, for man kan sige de samme ord på utallige måder. Det kan lyde imødekommende, neutralt eller måske nærmest afvisende.

Hver enkelt må gøre op med sig selv, hvordan man vil læses. Måske er der brug for en ny ombrydning. Måske er den sædvanlige fuldt tilfredsstillende. Det kan man give sig til at tænke lidt over, og har man brug for inspiration, er der mulighed for at se udstillingen "Ombrud" på Søby Havn hele sommeren frem til den 1. september.